

LÄÄNE-HARJU

VALLA LEHT

NOVEMBER 2021 | NR 10 (43)

WWW.LAANEHARJU.EE | WWW.FACEBOOK.COM/LAANEHARJUVALD

COVID-19 VAKTSIINIDE KARTUS EI OLE SAGELI PÕHJENDATUD

» Vaksineerimisega seotud enamlevinud küsimustele vastab perearst Aleksandra Garkuša, loe lk 3

KAS RIISUDA SÜGISEL LEHED KOKKU VÕI MITTE

» Kui väärtuslik ressurss on aiaomaniku jaoks sügisene lehesadu, loe lk 4

LEMMIKLOOMADEL ON INIMESELE POSITIIVNE MÕJU

» Mida arvestada lemmiklooma võtmisel ja kuidas hoolitseda lemmiku heaolu eest, loe lk 7

„Minu jaoks kehtib mõte, et kui sa midagi teed, siis tee seda maksimaalselt ja et sellest tõuseks ka laiemat kasu,“ ütleb Lääne-Harju valla roheteemade entusiastlik eestvedaja Kairi Niinepuu-Mark.

Üldplaneering avab ukseid uutele arengutele

ajaleht@laaneharju.ee

» Vallavalitsuse keskkonna- ja planeeringute osakonna laudade taga toimuva töö järgi on aimata, et 2018. aasta septembris algatatud Lääne-Harju valla üldplaneering hakkab võtma konkreetsemat kuju. Valmimas on ühiskondlik strateegiline kokkulepe valla territooriumi kasutamiseks: millises valla piirkonnas arendatakse elamumajandust, kus on oodatud ettevõtlus, millised on kaitset vajavad väärtused, kuidas toimivad transpordihendused, kus asuvad eri valdkondade jaoks vajalikud taristuobjektid jpm.

Üldplaneeringu koostamise protsessi ja tegevuste kohta avab teemat dokumenti koostava ettevõtte Skepast&Puhkim planeeringute juht Anni Konsap:

Planeerimine suures ja eriilmelises vallas

Meeldiv on olnud inimeste võrdlemisi suur huvi üldplaneeringu ja selle lahenduse vastu

Üldplaneeringu koostamise protsessis suuri üllatusi ei ole ette tulnud, kuid ootamatusi pakuvad riigiametite soovid ja nägemused selle kohta, kuidas ja millised riiklikud huvid peaksid üldplaneeringu lahenduses kajastuma.

Lääne-Harju valla üheks suurimaks erisuseks võrreldes teiste üldplaneeringutega on valla suurus ja eriilmeliste piirkondade olemasolu. Kuigi ka teistes ühinenud suurtes omavalitsustes on segunenud linnaline ja maaline elukeskkond, on Lääne-Harju vallas nende piirkondade erisused oluliselt teravamad. Vallas on väga tiheda asustusega ja suure elamuarendussurvega Lohusalu poolsaar, Laulasmaa, Kloogaranna ja Kersalu piirkond, kus elukeskkonna atraktiivsusesse panustab paljuski pikk ja kaunis mererand. Teisalt eristub oma ajaloolise tööstus-

linna kuvandiga Paldiski, kus on viimastel aastatel palju panustatud kvaliteetse avaliku ruumi arendamisse, tuues sellega esile ka konfliktid kohalike elukeskkonna ning majandustegevuse (Paldiski sadam) edendamise vahel. Valla keskele jäävad

“*Kuigi ka teistes ühinenud suurtes omavalitsustes on segunenud linnaline ja maaline elukeskkond, on Lääne-Harju vallas nende piirkondade erisused oluliselt teravamad.*”

Vasalemma, Rummu, Padise ja hajaasustuspriirkond, millel on suur potentsiaal täisväärtusliku elu- ning puhkepiirkonnana. Valla lääneosa on väga hõredalt asustatud ja seda peamiselt loodusliku eripära ja Suursoo olemasolu tõttu. Need väga eriilmelised piirkonnad teevad üldplaneeringu koostamise keerukaks, kuna tagada tuleb kõigi piirkondade tõrgeteta toimimine. Siin ongi oluline, et üldplaneeringu menetluses, avalikul väljapanekul ja aruteludel osaleksid võimalikult paljud kohalikud elanikud ja ettevõtjad, et tagada just selle piirkonna eripäraga arvestamine üldplaneeringus.

Elamualad

Elamupiirkondadena on kindlasti endiselt kõne all Keila-Joa, Laulasmaa, Kloogaranna tiheasustusalad areng ning mõistlik laiendamine. Olulisemad uued elamuarendused on kavandatud Valkse ja Kulna külas, Keila-Joale, Käesalu külla. Oluline on märkida, et näiteks Kersalu külas on võrreldes kehtiva üld-

planeeringuga oluliselt vähenenud tiheasustusalad. See tähendab, et näiteks elamuehitus on Kersalus endiselt lubatud, kuid hajusamalt, kui seni kehtiv üldplaneering seda lubab.

Tööstus- ja tootmisalad

Tootmisaladena on endiselt oluline Paldiski linn ja selle lähialad. Paldiski sadama arengu võimaldamine on ka koostamisel oleva üldplaneeringu eluea jooksul valla jaoks oluline strateegiline eesmärk. Tähtis on nii valla, sadama kui ka kohalike koostöös leida viisid, kuidas tagada sadama areng nii, et mererannik ka kohalikele elanikele kasutatav oleks.

Ära tuleb kindlasti märkida ka tuuleparkide arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade kavandamine üldplaneeringus. Arvestades, et Lääne-Harju valla end ka tagasisivaates olnud pigem alternatiivenergia meelne, siin kogub rohevalla kontseptsioon hoogu igas eluvaldkonnas ning Kaitseministeerium on mitmeid riigikaitsepiiranguid leevendanud, on hajaasustatud Lää-

ne-Harju vallas piisavas mahus alasid, kus tuuleparkide kavandamine kõne alla võiks tulla. Loomulikult eeldab see pärast üldplaneeringu kehtestamist detailsemate uuringute ja analüüside läbiviimist, et lõplik sobivus välja selgitada, kuid üldplaneering loob kindlad eeldused tuuleenergeetika arendamiseks. Avalikustamise käigus tuleb muuhulgas kohalike kogukondadega läbi rääkida, kui kaugel võivad tuulepargid asuda näiteks tiheasustusaladest ja üksikela-

Teed ja taristud

Taristuobjektidena on üldplaneeringus kavandatud muuhulgas Keila ümbersõidu võimalikud alternatiivid, mis ulatuvad Lääne-Harju valla territooriumile. Kajastust leiab perspektiivse Vasalemma-Rummu raudtee taastamine ning ka Paldiski maantee rekonstrueerimine. Lisaks on kavandatud täiendavad jalg- ja jalgrattateed ning juurdepääsud ja jalgrajad näiteks Lohusalu poolsaarel.

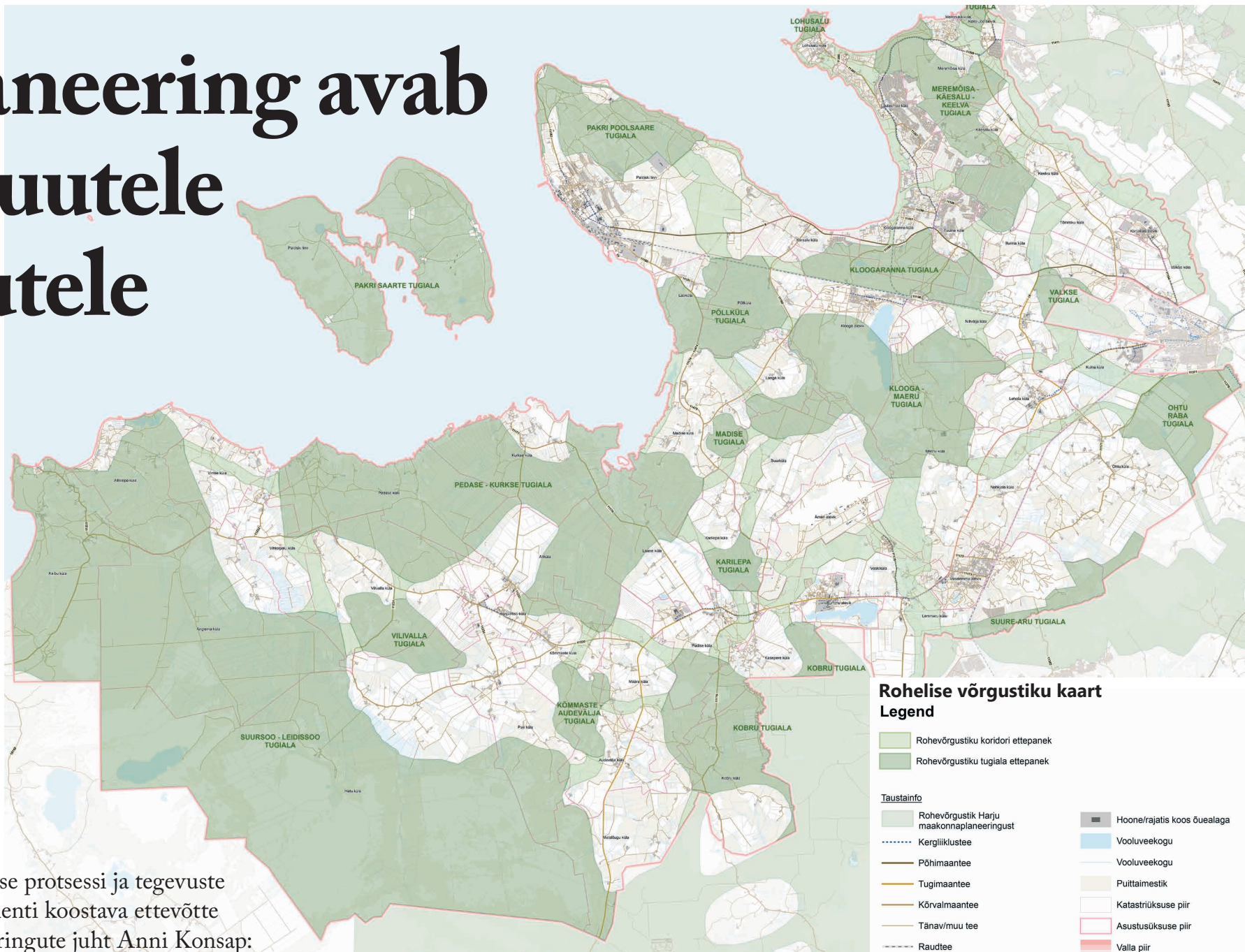
Loodusala

Loodusväärtustest on olulised suplusrannad praktiliselt kogu valla merepiiril. Nende kasutus vajab planeerimist. Kohalike kogukondade jaoks on äärmiselt olulised metsaalad näiteks Ohtus, Padel, Vasalemma ümbruses. Rohevõrgustikku on üldplaneeringu koostamisel üle vaadatud ning eelnõu pakub välja lahenduse, kus rohevõrgustiku toimimine on tagatud erinevate arendustegevuste elluviimisel.”

Anni Konsapi sõnul on Lääne-Harju valla üldplaneering praegu ettevõtte esimene prioriteet ja veel sellel aastal loodetakse dokumendiga jõuda avalikkuse ette.

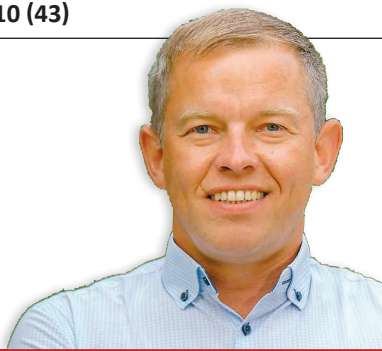
Üldplaneeringu koostamise protsessi kajastame kodulehel ja vallalehes ning teavitame kõiki-dest olulistest etappidest ja koostöövõimalustest.

Lääne-Harju valla üldplaneeringu materjalidega saab tutvuda valla kodulehel laaneharju.ee/uldplaneering.

Rohelise võrgustiku kaart Legend

- Rohevõrgustiku koridori ettepanek
 - Rohevõrgustiku tugiala ettepanek
- Taustainfo
- Rohevõrgustik Harju maakonnaplaneeringust
 - Kergliiklustee
 - Põhimaantee
 - Tugimaantee
 - Kõrvalmaantee
 - Tänav/muu tee
 - Raudtee
 - Hoone/rajatis koos õuealaga
 - Vooluveekogu
 - Vooluveekogu
 - Puittaimestik
 - Katastriüksuse piir
 - Asustusüksuse piir
 - Valla piir

JUHTKIRI

Vald on täpselt selline, nagu on meie inimesed

Jaanus Saat, vallavanem

» Kohaliku omavalitsuse valimised on selleks korraks taas läbi ning tulemused teada. Rahvas on oma sõna öelnud. Nendel valimistel saavutas ülekaaluka võidu valimisliit VL Ühendus. Tegemist ei ole üksnes numbrite ja statistikaga, vaid see on selge ja aus hinnang vallavalitsuse eelneva nelja aasta tööle. Selline tulemus annab kindlust, et oleme teinud oma tööd hästi ja valija on seda märganud.

Neli möödunud aastat kulud sellele, et ehitada üles uus vald ning siduda kokku neli väga erinevat piirkonda. Võin julgelt öelda, et vald on üheks saanud. Kui eelmist perioodi võiks nimetada kokku töötamiseks, siis nüüd algab suurem koostöötamine. Järgmised neli aastat räägime juba ühest vallast, mitte selle erinevatest piirkondadest. Järjepidev ja tasakaalustatud areng peab jätkuma üle valla ning jõudma igasse valla nurka.

Meie vallas ei ole ühtset keskust, mis oleks kuidagi teistest paikadest privileeeritum. Olen püüdnud vältida keskuse või tõmbekeskuse mõistet, sest see ei ole täna enam teema, millega tegeleda. Iga kogukond tegeleb oma küla või asulakeskusega ning see ongi nende tõmbekeskus. See, kus asub füüsiliselt vallavalitsus, ei oma tänapäeval enam tähtsust ega ole keskuse määratlemisel oluline. Mida aeg edasi, seda enam on näha, et inimesed satuvad vallavalitsuse hoonesse aina vähem. Oma rõõmusid jagatakse ja muresid lahendatakse telefoni või elektronposti teel, samuti oleme järjest rohkem läinud ise n-ö. sündmuspaika kohale. Seda lähemist peangi õigeks, sest vahetu suhtluse ja olukorra nägemisega on nii mõnedki asjad leidnud kiirema ja parema lahenduse.

Lähiajal saab paika uus vallavalitsuse koosseis ja seejärel saab töö ka paberil alata. Paberil, sest töö käib juba praegu täistuuridel, siis hetkel töötab veel nii-öelda lahkuv valitsus.

Järgnevate aastate suured eesmärgid on kirjas valla arengukavas. Lisaks koostame praegu tegevuskava, mis saab olema vallavalitsuse igapäevane töödokument, kus on kirjas elanike igapäevaelu puudutavad projektid, mis on vaja teatud tähtsaks ära teha. Olgu need siis seotud tänavavalgustuse, ühistranspordi, bussipeatuste rajamise või haridusteemadega. Selline tegevuskava aitab vallatöötajal oma töid paremini planeerida, tähtaegadest kindlamini kinni pidada ning muudab ka vallaelanikega suhtlemise kiiremaks.

Järgmised neli aastat saavad olema tõsiselt tõised. Eesmärgid ja plaanid on meil ambitsioonikad, et teha meie kõikide ühine elukeskkond paremaks, ilusamaks ja turvalisemaks. Sellele kõigele saab kaasa aidata meist igauks. Meie vald on täpselt selline, nagu on meie inimesed. Meil on tugevad kogukonnad, haridusasutused, edukad ettevõtted ning head koostööpartnerid. Meid on märgatud ja tunnustatud ka väljaspool valda, kuid kõige väärtuslikum ja tähendusrikkam on see hinnang, mis tuleb meie valla seest, meie inimeste käest. Tänu kõikidele teile on meie ühine vald just selline, nagu ta on ja üheskoos saame teha selle veel paremaks.

Järgmiste aastate märksõnad on aus, kaasav ja avatud juhtimine. Turvaline, mitmekesine ja roheline keskkond. Vajaduspõhine ja kättesaadav sotsiaalsüsteem. Toimiv, hooldatud ja kaasaegne taristu. Kodulähedane, kvaliteetne ja arvestatav haridus. Tegus, terve ja ühtejooneline kogukond.

Lääne-Harju Vallavolikogu uue koosseisu esimene istung toimus 16. novembril vallamajas Paldiskis

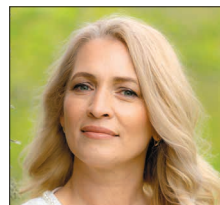
» Valla ajalehe ilmumise päeval toimunud istungi päevakorras oli volikogu esimehe ja aseesimeeste valimine ning vallavalitsuse lahkumispalve ärakuulamine.

Lääne-Harju vallas 74 % häälest kogunud ja valimised võitnud VL Ühendus otsustas nimetada volikokku valitud liikmete kokkusaamisel, et volikogu

esimehe kandidaadiks seatakse üles Külli Tammur ning vallavanemaks Jaanus Saat.

Volikogu aseesimeeste kandidaatidena seatakse üles Olga Kugal ja Tanel Lambing.

Otsustati, et koalitsiooni ei kaasata volikokku pääsenud Eesti Konservatiivset Rahvaerakonda ja Reformierakonda.

JAAANUS SAAT
Valimisliit ÜhendusKATRIN GLAASE
Valimisliit ÜhendusKÜLLI TAMMUR
Valimisliit ÜhendusOLGA KUGAL
Valimisliit ÜhendusEDA ARUSOO
Valimisliit ÜhendusJELENA RAZDORSKAJA
Valimisliit ÜhendusVIKTORIA VISBEK
Valimisliit ÜhendusTANEL LAMBING
Valimisliit ÜhendusMADIS VAIKMAA
Valimisliit ÜhendusNIKOLAI PITŠUGOV
Valimisliit ÜhendusKADRI KURM
Valimisliit ÜhendusSIMO VESIKIOJA
Valimisliit ÜhendusMART ARRAK
Valimisliit ÜhendusERKI RUBEN
Valimisliit ÜhendusJÜRI ALTER
Valimisliit ÜhendusREIGO KRUTTO
Valimisliit ÜhendusEDUARD HMELOV
Valimisliit ÜhendusJUHAN IDNURM
EKREKULDAR VASSILJEV
EKREENA SOODLA
Eesti ReformierakondVALENTINA
PIVOVAROVA
Eesti Reformierakond

Fotodel rahvalt mandaadi saanud esialgsed volikogu liikmed.

Selgusid Harjumaa aasta tegijad 2021

» 2021. aastal laekus Harjumaa aasta tegija konkursile 9 kategoorias 91 ettepanekut. Enim nominente esitati Harjumaa suurimast omavalitsusest – Lääne-Harjust ja Saue.

Lääne-Harju vallast pälvisid tunnustuse:

- parimaks Leader elukeskkonna projektiks pärjati Rummu karjäär,
- parimaks Leader ettevõtlusprojektiks Woola OÜ Lambavillast pakkematerjali tootmine,
- parimaks Leader koostööprojektiks Loode-Eesti ühisturundus ja Porikuu festival (Lääne-Harju Leader).

Teistest Harjumaa Aasta tegijatest loe:

<https://www.heak.ee/harjumaa-aasta-tegija/>

Harjumaa aasta tegija on konkurss, mille raames Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, Harjumaa Omavalitsuste Liit, Harjumaa Leader tegevusgrupid ja Kodukant Harjumaa tunnustavad silmapaistvaid tegusid Harjumaal ning tänavad inimesi, kogukondi, vabaühendusi, ettevõtteid ja asutusi, kes panustavad maakonna arengusse. Harjumaa Aasta tegijaid on tunnustatud aastast 2003, erinevates kategooriates on kokku välja antud 128 tunnustust.

Code Week Sipsiku lasteaias

» Sipsiku lasteaed osaleb Euroopa programmeerimisnädalal Code Week juba alates 2017. aastast. Code Week on ulatuslik projekt: kümne päeva jooksul toimub 73 000 üritust, kus osaleb suurem osa Euroopa riikidest. Projekt on mõeldud selleks, et üha rohkemad Euroopa Liidu riikide lapsed omandaksid programmeerimise põhitõed.

Haridusasutused korraldavad avatud tunde, üritusi ja meistrikklassi ning edastavad need interneti teel, et näidata oma saavutusi ka Euroopa kolleegidele. Sipsiku lasteaed on uhke oma uuendusmeelsuse üle, mispärast tahab ta näidata jooksul näidata uusimaid digilahendusi ja roboteid, mis saadi 2021. aastal projekti ProgeTiiger raames. Lapsed demonstreerisid protsessi eri etappides programmeerimisoskusi. Õpetajad näitasid oma teadmisi ja oskusi

tehnoloogia kasutamise kohta õpetamisprotsessis.

Näidati 11 erineva õpperoboti ja Lego WeDo 2 koostöömimist õppekava eri suundadel, 3D-projekteerimise tunde ning õpetajatele suunatud õpitubasid 3D-skanneri ja programmeeritava drone kasutamisest õppetöös. Korraldati ka ühisüritusi koostööpartneritega: Sügisene Robo-merelähing Tallinna Allika lasteaiaga veebis ja Lego Superchampion 4 turniir Paldiski Vene Põhikooliga.

Meie kollektiiv sai näda la jooksul kokku rekordilised 24 sertifikaati, millega Europe Code Week 2021 korraldajad tunnustavad osalisi panuse eest Euroopa laste haridusse. Harjumaal saime esimese koha ning üle riigi kolmanda.

Ürituse fotosid ja videoid saab näha lasteaias uuel kodulehel paldiskisipsik.ee.

Registreeri oma elukoht koduvalda veel sellel aastal!

Õnn on see, kui sul on kodukoht, kuhu soovid igal õhtul võimalikult kiiresti tagasi jõuda

Perekond Jahilo

VALLAGA VEDANUD!

LÄÄNE-HARJU VALD

Laupäeval, 27. novembril kl 13-14.30 Paldiski linnaväljakul

ÜLEMAALINE JÕULUVANA KONVERENTS

Kavas: jõuluvana rongkäik ja ametivanne, adventitule üleandmine, kontsert

Avatud jõuluvana postkontor

Lapse aitamiseks tasub koputada valla uksele

Lastekaitsetalitus

» Lapse murede ja probleemide korral ei ole vanem üksi jäetud, abi tohib ja lausa peab küsima kooli või lasteaia tugispetsialistidelt ning lastekaitsetöötajalt.

Lääne-Harju vallas tegutseb neli tugipesa (Risti-Padise, Vasalemma-Rummu, Paldiski ja Laulasmaa), ametis on kokku 26 tugispetsialisti. Tugispetsialistide hulka kuuluvad sotsiaalpedagoog, eripedagoog, psühholoog ja logopeed. Lastele on igapäevaseks toeks ka õpetaja abid, tugiisikud ja abiõpetajad. Lisaks on koolides avatud eriklasse ning loodud erirühmad Klooga, Leola ja Padise lasteaias, et toetada haridusliku erivajadusega laste kasvamist ja arengut.

Vajadus nii abi kui spetsialistide järele on kasvanud kogu Eestis, nõnda napib ka meie vallas eripedagooge ja logopeede. Et laps ei jääks vajaliku toeta, on vald kaasanud teenuse osutajaid ka väljastpoolt. Ainuke läinud õppeaastal sai valla lepingupartnerite juures logopeedilist abi 73 last.

Teenuse on küll kallis, kuid valla koolis või lasteaias käiva le lapsele tasuta. Sageli märkab lapse kõneravi vajadust juba lasteaias ja kui vanem ka ise tunneb, et lapse kõnega on probleeme, tuleb esimese sammuna küsida abi lasteaiast või koolist.

Lääne-Harju valla teenused lastele ja peredele:

- lapsevanemate nõustamine (teenuste, tugirühmade, koolituste jmt osas);
- lapsevanemate osalemine vanemlusprogrammis „Imelised aastad“;
- lapse suunamine uuringutele Laste Vaimse Tervise Keskusesse või Regionaalhaigla psühhiaatrikliiniku laste ja noorukite osakonda;
- lapse ja pere suunamine psühholoogi, terapeudi vm spetsialisti juurde;
- tugiisiku teenuse tagamine lapsele ja noorele;
- koostöös SOS Lastekülaga peretugevdusprogramm abivajava lapse perele;

Teenused puudega lapsele:

Puudega lapsel on võimalik teenuseid saada riigi rahastatava sotsiaalse rehabilitatsiooniplaani alusel. Rehabilitatsiooniteenus on kompleksne, hõlmates rohkem kui ühte teenust. Näiteks võib laps lisaks regulaarsele logopeedilisele toele vajada ka tegevusteraapiat või psühholoogi abi.

Kui lapsele on määratud raske või sügav puue, on võimalus hüvitada erinevate toetavate sotsiaalteenuste kulud (nt teraapiad, abivahendid jmt). Hüvitise taotlemiseks on vajalik pöörduda sotsiaaltöötaja poole, kes hindab lapse abivajadust ja vormistab vastava otsuse.

Lisaks kohalikele teenustele on lapsevanemal võimalus pöörduda riikliku õppenõustamise süsteemi Rajaleidja poole (www.rajaleidja.ee). Sealsed õppenõustajatad selgitavad välja, mis lapse haridusteed takistab ning annavad nõu, kuidas lapse õpet ja kasvatust paremini korraldada. Ka selle teenuse eest pere tasuma ei pea.

Lastekaitsetöötaja on perele toeks nii argipäeval kui keerulistel aegadel, ta aitab koordineerida vanemate suhtlust erispetsialistidega ja vajadusel ka lapsega. Iga tegevuse puhul on esikohal lapse huvid ja vajadused.

Info võimaliku abivajava lapse kohta jõuab lastekaitsetöötajani sagedamini koolist, lasteaiast või politseist, mõnikord

ka tähelepanelikult lähedaselt, sõbralt või naabrilt. Teate edastamisel võib jääda anonüümseks. Pärast saabunud info igakülgset kontrollimist toimub lapse heaolu hindamine ning lapse vajadustest lähtuva tegevusplaani koostamine. Parima tulemuse tagab tihe koostöö kõikide osapooltega: lapsevanem, haridus- asutus ja teised võrgustiku liikmed. Kindlasti selgitatakse välja ka lapse arvamus ning nõustatakse vanemat erinevate kohalike tugiteenuste ja riigipoolsete teenuste osas. Vajadusel saadakse kokku ühise laua taga, et teha vahetuskõrvaldusi lapse arengu ja toimetuleku kohta.

Laste probleemidel on terve rida põhjuseid. Tihti ilmnevad lastel ärevushäired ja toimetulematus vanemate lahkuminekul, kodus esineva vägivalda või vanemate sõltuvusprobleemide tõttu. On ka vanemaid, kelle teadmised ja oskused lapsi kasvatada ei ole piisavad. Arengut mitte toetav elukeskkond võib olla ka üheks laste arengu- ja tähelepanuhäire (ATH) soodustajaks, mis omakorda toob kaasa keskendumisraskused ja käitumishäired koolis. Sõltumata sellest, millise probleemiga täpselt tegu on, kehtib üks kuldreegel: pöördu abi saamiseks, mitte ära jäta seda tegemata. Valla erinevate spetsialistide koostöös püüame alati leida parima lahenduse.

COVID-19 vaktsiinide kartus ei ole sageli põhjendatud

Enamlevinud küsimustele vastab perearst Aleksandra Garkuša Kibuvitsa Perearstikeskusest

Millised on patsientide vaktsineerimise hirmud?

Hirmusid on palju. Näiteks ei julge osa inimesi vaktsineerida selle tõttu, et neil on kroonilisi haigusi ning nad võtavad ravimeid. Tegelikult võib COVID-19 haiguse kulg olla üsna raske just krooniliste haigustega inimestel. Epilepsiaga patsiendid kardavad, et nendel vallandub epileptiline hoog, kuid tegelikult puudub seos vaktsineerimise ja epilepsia hoogude sagenemise vahel. Müüt lastetuse kohta ei ole samuti mingite andmetega tõestatud. Vaktsiini kõrvalmõjuna kardetakse ka südamelihase põletikku, aga seda esineb väga harva - 50-55 juhtumit 1 miljoni süsti kohta.

Vaktsiin on kui iga teine ravim, mis võib põhjustada mõningasi kõrvalmõjusid samuti kui meile kõigile tuntud paracetamol või ibuprofen. Vaktsiinid on kõige rohkem uuritud ravimrühm just ohutuse ja efektiivsuse poolest.

Parim viis ennetada raskelt haigestumist, haiglasse sattumist ning põdemise järgselt invaliidistumist on vaktsineerimine. Viimaste andmete põhjal on haiglaravi vajavate inimeste seas 87% vaktsineerimata.

Kas on esinenud vaktsineerimise kõrvalmõjusid?

Enamus kõrvaltoimetest on paiksed reaktsioonid: süstekoha punetus ja valu. Võib tekkida ka palavik, peavalu, üldine tõbine olemine. See on tavaline reaktsioon vaktsineerimisele ning reeglina kestavad need sümptomid 1-3 päeva.

Miks on vaja kaitseüstida 12-aastaseid ja vanemaid lapsi?

COVID-19 viirus võib põhjustada ka lastel tõsise haigestumise koos pikaajaliste sümptomitega 6-12 kuu jooksul. Vaktsiini kasu ületab kordades vaktsiini võimaliku kõrvalmõju. Vaktsineeritud lapsed, isegi kui nad haigestuvad, nakatavad teisi vähem ja lühema aja vältel võrreldes vaktsineerimata inimestega. Juhul kui noored elavad koos mõne vanema inimesega, keda ei saa vaktsineerida, kaitseb vaktsiin mitte ainult noorukit ennast, vaid ka kodus elavat kaitseüstimata vanemat inimest haigestumast.

Kui me räägime laste vaktsineerimisest üldisemalt, siis tänu vaktsiinidele oleme unustanud paljud surmaga lõppevad haigused. Kui mõni sajand tagasi sündis igas peres 6-10 last, siis läks hästi, kui nendest kasvas täisealiseks 2-3. Kas me praegu oleme valmis 70-80% oma lastest andma ohvriks haigusele, mida on võimalik ennetada vaktsiiniga?

Kas olete suutnud veenda inimesi süstima tulema?

Kevadel tegelesime aktiivselt inimeste läbihelistamisega, sügisel kahjuks nii palju inimressurssi meil ei ole. Ma väga loodan, et viimase aasta jooksul on enamikel inimestest tekkinud ettekujutus haigusest endast ja ka vaktsiinist. Mul on rõõm näha, et väga paljud on otsustanud teha tõhususdoosi ja ka neid, kes on otsustanud teha esimest doosi.

Kuidas on muutunud pandeemia ja vaktsineerimine perearstikeskuse igapäevatööd?

Vaktsineerimise kampaaniaga seoses suurenes eelkõige koormus keskuste telefonile. Hea, et võetakse ühendust ka e-maili teel.

Tõsiselt hädas patsiente oleme võtnud vastu, samuti toimuvad väikeste laste (kuni 2-a) profülaktilised läbivaatused plaani järgi. Haigusseisundite puhul, mis on üle 2-3 kuud kestnud ja pole halvemaks läinud, planeerime visiidid pärast vaktsineerimiskampaania lõppu.

Paljud pöörduvad perearstikeskusesse ka tõendi saamiseks põhjusel, et ei saa maski kanda või vaktsineerimine on vastunäidustatud jms. Meidki süüdistatakse ja ollakse pahased, kui me sellist tõendit ei väljasta. Kuid perearstidel on täpsed reeglid, millise tervise seisundi korral maski kandmine ja vaktsineerimine on vastunäidustatud. Küsitakse ka läbipõdemise tõendit, kuid seda soovitame inimestel endal alla laadida patsiendiportaalist digilugu.ee.

Soovime oma perearstikeskuse poolt kõigile tervist ning väga loodame, et enamus saab immuunsuse läbi vaktsineerimise, aga mitte läbi haigestumise. Vaktsineerimine perearstikeskuses jätkub igapäevaselt COVID-19 vastu ka pärast kampaania lõppu.

FOTO: PADISE LASTEAD

Padisel läks veerema Liiklusvanker

Kristi Amberman
Padise lasteaia õppejuht ja tugispetsialist

» Padise lasteaed osales Transpordiameti poolt loodud projektis „Liiklusvanker“.

Liiklusvanker on õppevahend, mis on loodud üheks abivahendiks lasteaiatähtajale

Koostöö kestab, sest liiklusvanker ei ole veel lõplikult valmis.

liiklusteema lasteni viimisel. Projekti koostööpartneriteks olid Transpordiametile, Padise kool ja Padise lasteaed.

Transpordiameti poolt seati projekti eesmärgiks rikastada uue õppevahendi näol võimalusi liikluskasvatuse teemade käsitlemiseks lasteaias. Kaasa aidata õppevahendi abil lapse erinevate oskuste kujunemisele nii jalakäijana kui jalgratturina.

Toetada lasteaiat õpetajaid süsteemse liiklusõppe organiseerimisel, kavandamisel ning läbi viimisel. Transpordiameti poolt

toimus projekti koordineerimine ja koolitamine, õppevahendi „Liiklusvanker“ osade elementide (liikluskärgid, teisaldatav „Sebra“, minikiiver, markerimisvärv, logo liikluskastile, piiridelint, tähiskoonused, valgusfoori juhtelektroonika ja foorituled) hankimine ja finantseerimine.

Saadud õppevahendid on õpetajatel usinasti kasutuses. Eve-Mai Valdna Transpordiametist korraldas õpetajatele ka põneva koolituse „Liikluskasvatusest ja ohutusest lasteaias“.

Nõustamine ja vaktsineerimine NOVEMBRIS ja DETSEMBRIS

PALDISKIS Lääne-Harju vallavalitsuse ruumides (Rae tn 38, II korrus):

- **laupäeviti kell 10.00-13.00**
- **20. novembril ja 27. novembril** nõustab perearst Piret Rospu.
- **4. detsembril, 11. detsembril ja 18. detsembril.**

30. novembril:

- **kell 10.00-12.00 RUMMU spordihoones** (Aia 5);
- **kell 12.30-14.30 ÄMARIS Tugikeskuses** (Lennu 18);

- **kell 15.30-17.30 Kultuurikeskuse KLOOGA majas** (Aedlinna tee 3).

Vaktsineerimine toimub elavas järjekorras, kaasa võtta isikut tõendav dokument!

NÕUSTAVAD JA VAKTSINEERIVAD KA KÕIK PIIRKONNA PEREARSTIKESKUSED (eelregistreerimisega)

- **Perearst Eda Arusoo** (Vasalemma ja Rummu piirkond) tel 514 1471, 607 1234, 671 3048
- **Padise Perearstikeskus** tel 735 1559
- **Harju-Ristil pereõde** tel 5696 1212
- **OÜ Paldiski Perearstid** tel 6741 352, 6741 312
- **Keila Perearstikeskus OÜ** tel 604 5771
- **Kibuvitsa Perearstikeskus OÜ** (Keilas) tel 678 0873, 5300 6755 (reg.ka www.digilugu.ee kaudu)
- **Aisu Perearstikeskus OÜ** (Keilas) tel 5803 6528, 678 0878
- **Pargi Perearstikeskus OÜ** (Keilas) tel 678 1718

LÄÄNE-HARJU VALLAVALITSUS

Lääne-Harju vallavalitsus pakub transporti vaktsineerimisele toomiseks. Transpordi tellimine ja muud küsimused infotelefonilt **677 6910**.

Igale Lääne-Harju valda sisse kirjutatud elanikule, kes on lõpetanud vaktsineerimiskuu (saanud II doosi, tõhususdoosi või I doosi peale läbipõdemist) on kingituseks apteegi 10€ kinkekaart. Kinkekaarti saavad need, kes oma vaktsiinikuurid lõpetavad novembris ja detsembris Lääne-Harju vallavalitsuse korraldatud vaktsineerimistel või vaktsineerides eelpool nimetatud perearstikeskustes. Kinkekaardi kättesaamise info telefonil **677 6910**.

Anna oma panus koroonaviiruse peatamiseks ning tule vaktsineerima!

Rohkem infot vaktsineerimise asukohtade ja aegade kohta leiab valla kodulehelt www.laaneharju.ee või www.vaktsineeri.ee. Infotelefon **677 6910**.

FOTO: MADIS VAIKMAA

Ämaris ollakse rõõmsad – mänguväljakul saavad tited kiikuda ja rüblid ronida.

Valmis mänguväljak kaunite mändide all Ämaris

» Ämari aleviku südames, kortermajade vahetus läheduses sai valmis kaheosaline mänguväljak. Mängulusti pakub see nii väikestele põnnidele kui suurematele lastele. Mänguväljakul on kasutuses kvaliteetsed Vinci Play mänguväljaku atraktsioonid.

Lisaks mänguväljakutele rajati haljasalale pinkide ja prügikastidega puhkekoht, jalgteed ja mänguala tänavapoolsetele külgedele piirdeaiad.

Mänguväljaku rajas Eleri Finants OÜ ja kokku läks see koos vallapoolsete haljastuse lisatöödega maksmata üle 39 tuhande euro. Mänguväljakule on sellel aastal valmimas ka valgustus.

FOTO: AKINA MIHHALOVA

“Mesimummud” Viimsi vabaõhmuuseumis.

Leivanädal Karjaküla lasteaias

Alina Mihhailova, Laulasmaa Kooli Karjaküla lasteaias Mesimummude rühmaõpetaja

» Me kõik teame, et leib on väga oluline toit meie igapäevases elus, kuid kuidas leib valmib? Igal aastal oktoobrikuus toimub Karjaküla lasteaias traditsiooniline leivanädal. Sellele lisaks, et rühmas korraldati leivanäitus, degusteeriti erinevaid kodust toodud pere lemmikleibasid, külastati ka Viimsi vabaõhmuuseumi. Seal osaleti osaleti toredas 4–7aastastele lastele mõeldud leivaprogrammis „Jätku leiba!”, et kõike ikka oma silmaga näha. Programm keskendus rukkile ja rukkileiva kasulikkusele. Lastele tutvustati kuidas vilja külvatakse, kasvatatakse ja töödeldakse, sai näha ja proovida kuidas viljaterasid aganatest eraldatakse ja käsikiviga jahuks jahvatatakse. Koos vaadeldi ja õpiti selgeks erinevate vanaaegsete tööriistade nimed. Lõpetuseks said lapsed maitsta Kingu talu perenaise poolt küpsetatud maitavat sooja leiba. Leib on vanem kui meie ja leiba tuleb austada – jäi lastele meelde!

Meeldiv üllatus oli see, et taluperenaine kinkis rühmale heade soovidega juuretise. Ja kuna iga kuu toimuvad Mesimummude rühmas kokkamise kolmapäevad – siis seekord küpsetati ime-maitsev rukkileib.

Mittepuidulised metsakasutusviisid Poolas

Ain Näkk, Airiin Vaasa, Anete Altrov, Laura Luik, Mihkel Kiil, Silver Pärn, Siret Valge Lääne-Harju Koostöökoogu koostööprojekti osalejad

» Erasmus+ projekti Enclaves of Life teise aasta jooksul jõuame lõpuks ka õppereisideni. Eesmärgiks on tuua kontaktid, teadmised ja ideed meie maaomanikeni, kel on nii vajadus kui soov pakkuda erinevaid ökosüsteemiteenuseid.

Roheline kuld ehk metsad Poolas

Poola metsad ja legendid polegi nii võõrad silmale, kui seda võiks arvata. Liigid ja ökosüsteemid on võrdlemisi analoogsed, mõningate erisustega. Rohkem on näha lehtpuid – põhiliselt harilikku valgepööki, harilikku tamme ja ka punast tamme. Võimsate tüvedega mitmesajaaastased tammed on Eestis harv. Seda suure tõenäosusega meie ajaloo tõttu – tammikute vähesust on suuresti põhjustanud alepõllundus ja laevaehtus. 1930. datel aastatel oli Eesti metsasuse protsent sarnane tänapäeva Poolaga, kus kolmandik maismaast on metsadega kaetud, erinevalt tänasest 51%st Eestis.

Erisusena aga ei leia meie metsadest kohe kindlasti Euroopa piisonit, kes on taasustatud loodusesse, et säilitada võimalikult algset kooslust. Poola, turismimaana, on mõnevõrra avastamata eestlaste jaoks. Augustowi ürgmetsa ja Białowieżasse soovitasime küll minna, kui Eestis matkarajad läbi käidud.

Eesti metsatüüp on muutumas sarnasemaks soojema Poolaga. Seega oleks Eesti maja- ja maaomanikel võimalus mitmekesisuse tõstmiseks kasvatada metsakuusked ja aiaelu puude asemel laialehiseid puid. Tamm Eesti rahvuspuuna oleks kaunis lisaks sümbolikas kasutamisele ka metsapuuna. Nõndasamuti, kui meie metsades, kimbutab ka Poolas kuuski üra ja noorendikke rohke hirlaste populatsioon.

Mesindusest ja sümfoonia seostest metsades

Metsamesindus, milles olid kunagi poola kolleegide sõnul suured teod just Eestil, põhineb

AUTOR: LAURA LUIK

Pehme puuhiiglasega mõtteid vahetamas.

veendumusel, et mesilastel on parem elada kõrgel maapinnast ja inimene ei tohiks mesilaspere arengusse sekkuda. Metsamesindus on maailmast kaduv nähtus, sest inimesed on läinud üle tarumehindusele.

Siiski püütakse Poolas metsa kasutusviisi taaselustada. Tegu on mesinduse praktikaga, kus kasvavate puudes sisse umbes 4 meetri kõrgusele on õõnestatud pesad, kuhu mesilased saavad taru rajada. Õõnestatakse vanemaid ja jämedamaid puid. Teise varjandina on puude külge kinnitatud kuni 1,5–2 meetrist puupakud mille sisemus on samuti õõnes. Need kinnitatakse 3 meetri kõrgusele puutüve külge.

Metsamesinikud külastavad oma tarusid harva, tavaliselt vaid mõned korrad aastas. Mee kogumine toimub tavaliselt sügisel. Kogutakse vaid väike kogus mett, et mesilased saaksid ülejäänust ära elada.

Meile üllatusena on selle kohta ka eesti keelset kirjandust, Ferdinand Linnuse sulest on ilmunud teos “Eesti Vanem mesindus I metsamesindus”.

Meemõdu (Miód pitny) pruulikojas Augustowis, anti degusteerimiseks mee baasil valmistatud mõdusid, räägiti mõdu valmistamisest ja pruulikoja ajaloo. Meemõdu pruulikoja mõte arenes metsamesinduse taastamisest, et populariseeri-

da ja jagada kogemusi koduse mõdu valmistamisega. Tegemist on vana Poola traditsiooniga, mis on rahva teadlikkusest kadunud. Mõdu tootmine toimub ainult loodusliku toorainest, mis on saadud Augustowi ürgmetsast ja selle naaberladelt. Aastas kasutatakse u 15000 kg mett. Augustowi pruulikojast on pärit ka Eestis meest valmistatud Esimene Sümfoonia nime kandev mõdu jook, mis valmis seal eritellimusel.

Metsade tervendavast teraapiilisest mõjust

Alates hetkest, kui astud tihe- da taimestiku ja lõhnava värsket mullaga kaetud lopsakasse metsa, tunnetad ümbritsevat elu oma meeltega. Kogeme metsa ravivat ja lõõgastavat jõudu.

Metsateraapia, olles üks loodusteraapia vorme, on tegevus, mida viiakse Poolas läbi metsateraapia giidi juhtimisel. Metsateraapias on kasutusel lõõgastustehnikad, nagu meditatsioon, suunatud hingamine metsas ja aroomiteraapiat. Füüsilised programmid hõlmavad näiteks metsa kõndimist.

Metsateraapia läbiviijale on mets kui partner, kes toetab nii inimeste kui ka looduse heaolu ja tervenemist. Mets on ressurss, mis on Eestis kergesti kättesaadav. Seetõttu saame metsateraapiat kergesti integreerida üle Eesti. Näiteks saavad metsaomanikud kasutada endi metsi metsateraapia asukohana. Vallad saavad integreerida looduse ja teaduslikel tõenditel põhinevaid tervise- ja heaolutavasid tervise edendamise, haiguste ennetamise ning tervishoiusüsteemi. Paljud inimesed, kes ühinevad metsateraapia jalutuskäikudega, leiavad koos teiste loodusearmastajatega tõelise kogukonnatunde ning naudivad sidet looduse ja üksteisega.

Augustis Eestis toimunud seminari raames tutvustati Rootsi Põllumajandusülikooli teaduri poolt, millestele parameetritele vastavaid metsi tajutakse inimeste poolt tervendavate metsadena. Seda teadmist saavad maaomanikud kasutada, planeerides oma metsamajanduslikku tegevusi aladel, mis võiksid kanda metsade tervendavat eesmärki.

ROHELINE VALD

Sügislehed kui väärtuslik ressurss

Keskkonna- ja planeeringute osakond

» Paljud aiaomanikud on sügisel dilemma ees, kas haarata reha ja asuda langenud puulehti innukalt kokku riisuma või jätta need looduse hoolde loomulikkuringlusesse. Lehtede koristamise tasub üldiselt suhtuda laisalt – teha seda nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Paikades, kus lehed meid tegelikult ei sega, tasub need jätta looduse loomulikkuringlusesse.

Sügiseste lehtede kõrvaldamiseks on mitu alternatiivi. Kõige paremini sobivad need kohapeal kompostimiseks, sest nii jõuavad toitained kõige liht-

samini jälle mulda tagasi ning ressursid jäätmete transportimiseks jäävad kulutamata.

Aia- ja haljastujäätmeid on lubatud kompostida oma kinnistul lahtiselt aunas.

Elurikkuse toetamiseks soovime vähemasti mõnes kohas kinnistul jätta lehed riisumata. Aeglasemalt lagunevaid lehti sobib kasutada näiteks pöösaste all multšina, talvel kaitsevad langenud lehed ka puujuuri külma eest. Lehed pakuvad talvekorterele ka näiteks siilidele, selgrootule ja aiakahjuritest toituvatele putukatele.

Kui siiski tekib vajadus anda haljastujäätmed üle korraldatud jäätmeveo raames, siis tu-

leb äraveo tellimiseks ühendust võtta valla jäätmevedajaga Eesti Keskkonnateenused AS tel 640 0800 või 1919, andes teada äraantavate haljastujäätmete ligikaudse koguse. Haljastujäätmete vedu toimub 30.novembrini.

Äraantavad haljastujäätmete kilekotid peavad olema pealt suletud ning sisaldama üksnes haljastujäätmeid. Kilekotid tuleb paigutada jäätmevedajaga kokkulepitud asukohta, nt olmejäätmete mahuti vahetusse lähedusse. Haljastujäätmete äraveo eest tuleb tasuda vastavalt vedaja hinnakirjale.

Rohkem infot kompostimise kohta valla kodulehelt: <https://laaneharju.ee/kompostimine>

IGAÜHE LOODUSHOID

Eesti loodus on meie kõigi hoida. Elurikka keskkonna säilimine sõltub meie endi tegudest ja valikutest. Igaühe loodushoid, see on iga vabatahtlik ja teadlik tegu, mis aitab kaasa liikide ja nende elupaikade säilimisele.

ELURIKKUSEST: Euroopa loodus ja selle elurikkus on ohus liiga intensiivse maakasutuse tõttu. Kaitsealad on looduse säilimisel ülimalt olulised, kuid neist ükski ei piisa.

Eestis oleme viimase sajandi jooksul kaotanud 95% liigirikkuse kantiks olevatest niidukooslustest ning kogu meie metsamaa pindalast moodustavad loodusemetsad vaid 2%.

Õpi tundma liikide olulisi elupaiku, et osata neid koduümbruses märgata ja hoida.

Paigalda aeda lindude pesakaste ja putukahotelle.

Pöösad ja hekid pakuvad lindudele pesitsus- ja varjupaiku.

Elurikkust soosib niitmata alanurk, kõdunev puutüvi, vana kiviald, lehehunnik, oksakuhi, sammaldunud kivi.

Niida harvem muru.

Hoida väikeid veesilmasid – tiigid, kraavid, ojakesed on olulised paljude liikidele nii elupaigana kui joogikohana.

Kasuta sünteetiliste taimekaitsevahendite asemel looduslikke.

Kasvata peenras, rõdukastis ja aiaservades rohkeid ja pikalt õitsevaid taimi, need pakuvad toitu mesilastele, kimalastele ja liblikatele.

Korja loodusest meie niiduliikide seemneid ning külvad need oma aeda. Iga ruutmeetri kodumaiseid õitsevate liilidega on väike tükike loodust.

Ära sõdi umbrohuga seal, kus see sind ei sega – naat, võlliil, ohakas ning paljud teised tükiks peetud liigid on tolmeldajatele ja teistele putukatele väga olulised.

FOTO: MARIE SUHAROV

12. novembril avati Paldiskis ja Laulasmaal päikeseenergiat toimivad toiduringluskapid. Toidukapid rajati kogukondliku algatuse Roheline Vald, Lääne-Harju vallavalitsuse, Alexela ning Sunly City koostöös. Fotol toiduringluskapi meeskond: (vasakult) Kairi Niinepuu-Mark, Triin Lumi, Marie Käige, Ingrid Hermet ja Margus Kullerkupp kutsuvad kõiki kappe aktiivselt kasutama.

Rohemõtteleja: säästlik mõtteviis leiab ükskord koha kõigi südames

Marje Suharov

» On kodanikukuu ja meedialehtedele leiavad tee hakkajad eestimaalased, kelle südameasjaks on ettevõtmised kogukonna ja ka keskkonna heaks.

Kairi Niinepuu-Mark seati Lääne-Harju vallas roheteemade entusiastliku eestvedajana üles Harjumaa Aasta tegijate konkurssil kolmes kategoorias.

Südamelähedane maaelu

Lohusalu rannamändide all elav Kairi on sündinud ja koolis käinud Keilas, kuid suved veetnud vanaema talus Järvamaal. Maaeluga seostub linnatüdrukule heinategu ja aiasaaduste kasvatamine. Just vanaema käe all õppis ta tundma taimi ja loodust ning millal ja kuidas on õige aeg hea saagi saamiseks peenrale seemneid külvata.

Isapoolsed juured on Kairil Vihterpalus. Vanaisa, kes pidas metsavahi ametit Pakri saartel ja poolsaarel, ehitas esimese Eesti Vabariigi ajal elumaja poolsaarele. Kahjuks otsustas nõukogude võim rajada talu lähedale tuumaallveelaevade õppekeskuse ja vastvalminud hooned lammutati. Perekond oli sunnitud kolima Keilasse.

Pisik vanematelt

Kairi, kes igapäevaelus teenib leiba ettevõtjana, tänab selle pisiku eest oma vanemaid ja vana-vanemaid, kes olid ettevõtlikud, kasvasid sigu ja kanu, mida müüdi sõjaväelastele. Kairi mäletab, et juba viieaastasena käis ta isaga naistepäevaks kasvata-tulpe müümas. „Nägin väga varakult, et kui natukene rohkem teha, siis saab endale ka rohkem

lubada.“ Turul õunu müümas käinud vanaisa eeskujul tegi ta omal tänaval õunamüügileti. „Aga õige pea sain aru, et olen vales kohas, sest kõigil olid õunad aias olemas,“ muigab Kairi oma esimesest ärikatsetusest rääkides.

Ettevõtliku mõttemaailma kujunemisel on oma osa ka lapsena loetud raamatutest. Talle on eriti avaldanud muljet USA presidentide elulood ja eriti John F. Kennedy presidendiks saamise lugu. Väga tähenduslikud tundusid juba toona presidendit isa lausunud sõnad pojale: „Ole ükskõik kes, tee ükskõik mida, aga ole selles parim!“ „Ka minu jaoks kehtib mõte, et kui sa midagi teed, siis tee seda maksimaalselt ja et sellest tõuseks ka laiemat kasu.“

Minu rohelise mõttemaailma on kujundanud ettevõtlusega alustamine lapsepõlves – enda tööga teenitud asjade väärtustamine vastutuse võtmine oma valikute eest.

Leib laual ettevõtjana

Lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli turundusmagistrina lõi Kairi 24-aastaselt oma esimese äri, mille ülestöötamise ja mahamüümisega käis ta enda sõnul läbi tulest ja veest.

Ettevõtjana tunneb Kairi, et kõik on võimalik, tuleb uskuda endasse ja piire mitte seada. „Kui teed midagi südamega, siis on võimalik suuri asju teha ja edukalt suuri koostööpartnereid kaasata.“ Nii on tal täna oma tootmis- ja ärikingituste ettevõtte ning turundusettevõtte, kus klientideks paljud nimekad suur-ettevõtted. Kairi sõnul toob oma ettevõtte leiva lauale ning samas annab vaimujõudu igapäevaseks toimetamiseks. Oluline on, et teed oma toodetega inimestele rõõmu ja saad positiivset tagasisidet. Rahatarkusest ja oma perekulustusest räägib Kairi ka õpilastele erinevates koolides asendusõpetaja rollis olles.

Ta nendib, et kõigist tegevustest on siiski tähtsam lapsed ja pere: „Eks ma püüan ennast jagada.“

Lohusalu rannamännid

Lohusalu poolsaarele tuli Kairi 2006. aastal. Kaunis looduskond kutsus end hoidma ning mure planeeritavate suurte parklate pärast päädis poolsaare elurikkuse kaitseks loodud vabaihendusega. Suured parklad suudeti ära hoida tänu heale koostööle vallavalitsusega. Täna on 98 liikmaga Lohusalu Poolsaare Loodusseltsi peamine fookus looduskeskonna säästmine ja kaitseala rajamine poolsaarel.

Rohevald pole võluviis

2019. aasta alguses käima lähtunud rohevalla idee oli tingitud murest keskkonnaprobleemide pärast. Kairi tunnustab esimest kokkusaamist vallavalitsusega, kuhu ta läks koos teadusparkide esindajatega, ekspertide ja mitmete kogukonnaliikmetega. Vald liitus kohe rohemõtte partneriks ning koos töötati välja rohevalla lühi- ja pikaajalised eesmärgid. Kairi usub, et rohelise mõttemaailma juurutamine ongi nagu üks veenire, mis muudkui uuristab ja uuristab. Sellest tuleb aina rääkida ja alateadlikult hakkavad inimesed uut mõtteviisi omaks võtma. Suureks tunnususeks peab Kairi president Kersti Kaljulaidi osalemist esimesel Rohelise valla seminaril, kus president hindas, et hoovad rohepöördeks on eelkõige kohalikul tasandil.

Kuna maailmas on loodussessursid piiratud, siis järjest enam jõuab kohale paratamatus, et ringmajandusele üleminek on ainuõige tee. „Sellist mõtteviisi me rohevalla mudeliga püüamegi juurutada. Tuleb ära kasutada see ressurs, mis juba on kasutusse võetud.“

Ilmselt on minu rohelise mõttemaailma kujundanud ka seesama ettevõtlusega alustamine lapsepõlves – enda tööga teenitud asjade väärtustamine ja alles hoidmine ning vastutuse võtmine oma valikute eest,“ arutleb ta.

Tark valik

Tänavu oktoobris lõppes teavitusseminar Targa Valiku Praktikum, mida korraldas Lohusalu Poolsaare Loodusselts ja rahastas Leader-programm. Kahe aas-

Alates 2022. aastast levitab
Lääne-Harju vallavalitsus valla ajalehte
AINULT TELLIJATELE!

Hea vallaelanik! Kui soovid eestikeelset
ajalehte oma postkasti tasuta kojukandega,
saad selle tellida valla kodulehel asuva
veebivormi kaudu või täites tellimise kupongi.

ta jooksul viidi läbi kaheksa seminar, kus roheteemadisi jagati kogukonnale energiapöörde, ürdipeenra ja toidusalu rajamisest, jäätmete taaskasutusest, ringmajandusest ja veel teistelgi teemadel.

Esimesele üritusele registreeriti 142 huvilist, kuid siis tulid koroonapiirangud ja koolitus tuli teha hoopis otseülekandena stuudiost. Kairi selgitab, et kõik seminarid said koroonapiirangute tõttu lindistatud ja need on huvi korral järelvaatamiseks veebilehel rohevald.ee. Kokku on seminaridel osalenud enam kui 250 inimest. Kairi tõdeb, et ilma entusiastlike inimesteta sellised suuri projekte läbi viia ei saa: „Meil on vedanud, et siin elab nii palju ettevõtlikke ja tegijaid inimesi.“

Kui koroonaaeg algas, tundus et roheteema vajub ära, sest see ei olnud enam nii oluline, kuid järkjärgult on keskkonnaprobleemid taas rohkem fookuses.

Jalajälg jätmata

Kairi toob rohevalla tegevuste tutvustamise hea näitena hiljuti Paldiskis ja Laulasmaal avatud päikeseenergiat toimivad toiduringluskapid, mis võivad küll tunduda sotsiaalse projektina, aga tegelikult seda ei ole.

„Kappi toidu panek ja sealt võtmine ei tohiks olla üldse hädabias. On igati normaalne, et

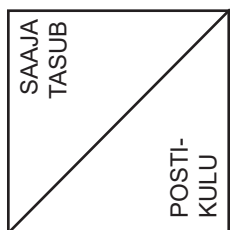
sa kasutad toidu ära ja ei viska minema,“ räägib Kairi ja kiidab head koostööd Laulasmaa Selveriga.

Pärast kahte aastat aktiivset rohelise valla teavitustegevust on Kairi sõnul tunda, et sotsiaalmeedia gruppides on hoo- gustunud tööriistade laenutamine, teise-ringi asjade ostmise ja müümine ning ära andmine. Raamatukogudes on laenutuses ka lauamängud. „Miks mitte raamatukogudes ka lihtsamaid tööriistu laenutada nagu Soomes tavaks,“ lennutab Kairi uusi mõtteid.

Rohelise valla järgmiste tegevuste elluviimiseks esitas rohevalla tiim taotluse kolme koolituse ja seminari kohta - nii toidukao vähendamise kui elurikkuse võimendamise osas aias.

Kairi näeb, et koroonaaeg on inimesed teistsugused, rohkem stressis ja negatiivsed, mis paistab välja sotsiaalmeedias ja mõjutab nii ka lapsi. Ta soovib ammutada ürgsete eestlaste kombel lootust ja häid mõtteid loodusest.

Veel loodab ta, et pandeemia ohjamise tekitatud ökoloogiline jalajälg ühekordsete covid-kaitsevahendite näol saab peagi lõpu ja materjale hakatakse ümbertöötlema ja taaskasutama. „Sooviks, et riigid panustaksid rohkem materjaliteadusesse, sest ressursid saavad ju lõpuks otsa.“

Luba nr 2627

MAKSTUD VASTUS EESTI

Lääne-Harju vallavalitsus
Rae tn 38
76806 Paldiski linn

Kui soovid eestikeelset ajalehte
oma postkasti tasuta kojukandega
täida ära tellimisvorm.

Just nii ehitame Paldiskisse roheline energia salvesti

Peep Siitam
Energiasalve juhataja ja osanik

► Järeltulevate põlvete elektri-
vajadus saab suuresti kaetud
taastuvenergiast, sest oleme koos
elkäijatega viimase 4-5 inimpõl-
ve jooksul ära põletanud suurema
osa looduse poolt paljude miljo-
nide aastate jooksul akumuleeri-
tud põlevmaavaradest. Me laste
elektrivajadus on meie omast ise-
gi suurem, sest nii kodudes soo-
juse saamiseks ja üha enam ka
liikumishendites kasutatakse
maagaasi, nafta ja põlevkivi põle-
tamise asemel elektrit.

Soodsaim viis elektrivajadu-
se katmiseks on Päikeselt saada-
va energia päikesepaneelide või
elektrituulikute abil elektriks
muundamine, lisaks nende juh-
titamistest tulenev energiasal-
vestus. Energiasalv Pakri, mille
omanikud on energiafirma Ale-
xela, taastuvenergia tootja Sunly
ning Vool, plaanib Paldiskisse

500MW võimsuse ja 6GWh
salvestusmahuga pumpsalvestit,
mis annaks ligi 60% Eesti kodu-
majapidamistele elektri siis, kui
tuul ei puhu ja päike ei paista.
Projekti kohta saab pikemalt lu-
geda www.energiasalv.ee lehelt
ning ka 4.oktoobri Postimehest,
kus räägitakse jaama tööpõhi-
mõttest ja tehnilisest lahendu-
sest.

Pumpsalvesti ehitamisega
alustamiseks on aastaid teosta-
tud vajalikke uuringuid ja pro-

jekteerimistööd, mille käigus on
lisandunud hulgaliselt keskkon-
naalaseid teadmisi. Varasemate
keskkonnauringute ja planeeri-
misprotsesside põhiküsimuseks
oli – kas saab ehitada, praegu
lõppetapis olev ehitusloa taotle-
mise protsess vastab küsimusele
- kuidas ehitada.

Projekteerimise raames läbi-
viidud paljude uuringute põhjal
saab tõdeda, et ületamatuid riske
põhjaveevarudele pole, ehitus-
tööde seismiline mõju jääb va-
ruga normide piiresse, oluliselt
muudetud veevõtlahendus ei
loo ohtu kalastikule. Allmaara-
jatisi projekteerinud Saksa inse-
nerifirma Fichtner GmbH mees-
konna suureks üllatuseks on
Eesti kristalne aluskord Paldiskis
suure tugevuse ning monoliitsu-
sega, mis allmaaratiste dimen-
sioneerimise märkimisväärselt
lihtsamaks tegi. 2019.aastal
kehtestatud detailplaneeringuga
sätestatud maapealsete tegevus-

te ning transpordiga seonduvaid
lubatud keskkonna piirnorme ei
ületata, kuna rajatised ja nende
kasutusviis on sama, mis varase-
malt juba läbiraagitud.

Inimtegevus on alati seotud
mõjudega ümbritsevale keskkon-
nale, aga pumpsalvestid on
muude salvestitüüpidega võrrel-
des väikseima keskkonnamõjuga
ning hinna poolest soodsaimad.
Paldiski pumpsalvesti keskkon-
namõju on teiste pumpjaamadega
võrreldes veelgi väiksem, kuna
mõjutatava keskkonna ulatus
ning kasutatavate loodusressursi-
de hulk on väike. Paldiski elani-
ke kujunenud harjumusi Paldiski
salvesti negatiivselt ei mõjuta,
küll aga loob Peetri muuli juurde
projekteeritud väikesadama näol
täna parema juurdepääsu me-
rele. Lisaks muudab innovatiivne
ja roheline projekt Paldiski atrak-
tiivsemaks investeringukohaks,
mis omakorda loob uusi töökohti
kohalikele.

*Kõige soodsamalt
saab elektrit
päikesepaneelide
või elektrituulikute
abil.*

SISUTURUNDUS

Praeguste vahenditega kliimanetraalsuseni ei jõua

Aare Tark
Tallinna Sadama nõukogu
esimees, vandeadvokaat

Euroopa Liidu riigid näevad suurt
vaeva, et lülitada ümber rohe-
energiale. Paraku praegu kasutada
olevate tehnoloogiatega ei jõua
ühiskond kliimanetraalsuseni
isegi aastaks 2070.

Euroopa kliimaseaduse alusel
kohustuvad Euroopa Liidu riigid
saavutama 2050. aastaks CO2-
neutraalsuse. Praktikas tähendab
see aga laiapõhjalist majanduse
ümberlülitust roheenergiale ehk
saastava söe ning gaasi- ja naf-
takuütuse asendamist taastuvate
energiaallikatega, näiteks tuule-,
päikese- või vesinikuenergiaga.
Selleks, et me suudaks jõuda aast-
taks 2050 reaalse heite vähenda-
miseni on aga vaja ettevõtteid,
kes ehitaks tuulikuid, energiasal-
vestussüsteeme ja tootmisjaamu,
mis valmistaks roheenergia põhjal
vesiniku.

Lisaks on tarvis innovaatoreid,
kes arendaks edasi olemasolevaid
süsiniku sidumise ja talletamise
meetodeid.

Rahvusvaheline Energiaagen-
tuur on lisaks vesinikuenergiale
välja toonud kolm põhivahendit,
mis vajavad kiiremas korras uusi
lahendusi. Need on kütte ja trans-
pordi elektrifitseerimine, süsiniku
sidumine ja ladustamine ning bio-
energia.

Pingutama peavad seetõttu
kõik ettevõtted. Tallinna Sadama
puhul on see tähendanud täieliku
kliimaauditit, mille põhjal on võe-
tud ette konkreetseid samme, et
suurendada ringmajandust ning
tõsta energiatõhusust. Lisaks ole-
me samal ajal silma peal hoidnud
kõikide loodusressursside sääst-
vamale tarbimisele ning elurikku-
se hoidmisele. Tallinna Sadama
ühiks initsiatiiviks on luua sadama
aladel Läänemere piirkonnas ainu-
laadne rohetaristu sõlmipunkt.

Läänemeri on üks kõige tund-
likuma ökosüsteemiga meresid
maailmas, mille tõttu on just siia
piirkonda vaja kutsuda uuendus-
meelseid ettevõtjaid, kes leiaksid
lahendusi süsinikneutraalsuse
poole liikumiseks. Aina enam on
räägitud, kuidas vesinikuenergia-
ga seotud projektid tootsid Eesti

majandusele olulist kasu, män-
gides ka olulist rolli rohepöördele
tekkiva energiatühimiku täitmisel.
Selle tühimiku täidaks Euroopa Liidu
strateegiate alusel just vesinik-
nii energiasalvestina kui ka otsese
energiaallikana. Kliimanetraalse
ELi visioonis prognoositakse ve-
siniku osakaalu kasvu Euroopa
energiaallikades praegusest alla 2%-
st kogumahust kuni 14%-ni.

Eestil on unikaalne võimalus
muutuda selles vallas eestveda-
jaks. Nii Paldiski Lõunasadama kui
ka Muuga sadama tööstusparki-
desse oodatakse roheenergia ja
kliimatehnoloogiaga tegelevaid
ettevõtteid. Vesinikutööstus või-
daks otseselt strateegilisest asuko-
hast Läänemere kaldal, võimalda-
des otseühendust tuuleparkidega
ning kasutades ära otseühendust
480 miljonile tarbijale Euroopas.

Sarnaseid projekte on Euroopa
Liidus juba mitmeid. Näiteks
Taani läbi aegade suurima ehitus-
projekti üks etapp on aastaks 2030
ehitada Läänemerele energiasaar,
kus rakendatakse meretuuleparke
rahuksdamaks Taani ja naaberriiki-
de energiavajadusi.

Suure tõenäosusega ei jää
Taani projekt viimaseks sedasorti
algatuseks, seega õigel ajal võima-
lust tabades on Eesti ettevõtetel
võimalik kasutada ära ligipääsu
Läänemerele ning teenindada
tulevasi meretuuleparke ja muid
rajatisi tulevikus just siit, mitte las-
ta mõnel sellisel projektil mõnda
naaberriiki kolida. Muuga Sadama
ja Paldiski Lõunasadama tööstus-
pargid oma mere, raudtee kui ka
maismaaühendustega saavad olla
aga just sellised sõlmipunktid, kus
luua uusi vesiniku, biokütuste ja
LNG rajatisi ning kiirendada aren-
dust rohepöördele aluse paneva-
te tehnoloogiatele.

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

KAITSELIIT

KAITSELIIDU HARJU-LÄÄNE VALVEKOMPANII

OTSIB OMA MEESKONDA

VALVURIT

KANDIDEERIMISE TÄHTAEG 08.12.2021

KONTAKT: 5308 3126, KALLE.OTS@KRA.EE

Usume, et tervis algab en-
nekõike hoolimisest!

Benita Kodu ootab seoses töömahu suurenemisega
oma meeskonda

KOKKA HOOLDAJAT

Töö graafiku alusel.

PUHASTUSTEENINDAJAT

Töö E-R, 8 tundi.

Lisaks põhipalgale pakume omatöötaja soodustusi.

Tekkis huvi?

Sinu küsimustele vastab **Katrin Kingi**, telefon 674 4619.

Benita Kodu asub Tallinnast 25 km kaugusel,
Keilast 5 km Paldiski poole.

Tallinnast bussiliin nr 145, peatus „Benita Kodu“.

Vaata lisaks www.benita.ee

Karjaküla Sotsiaalkeskus OÜ
vajab sõbralikku ja teotahelist

HOOLDUSTÖÖTAJAT,

kelle tööülesanneteks on klientide hooldustoimingud.
Vajalik on sisemine soov ja tahe teisi abistada.

Pakume toetavat kollektiivi, täiendõpet ja
konkurentsivõimelist töötasu.

tel. 5291745 või
karjakylasotsiaalkeskus@gmail.com

Põhja 12b, Keila
Moodne kodu linna südames

Korteri hinnas:

• köögimööbel tehnikaga • kuni 2 parkimiskohta • panipaik

Müük on alanud! Valmib 2022. aasta oktoobris.

665 2177

yit.ee

LÄÄNE-HARJU VALLAVALITSUSE TEATED

» Lääne-Harju Vallavalitsuse 02.11.2021 korraldusega nr 1139 kehtestati Alliklepa külas Perbi-Nurme ja Perbi-Heinamaa kinnistute ning lähiala detailplaneering.

Planeeritav ala paikneb Alliklepa külas Perbi-Nurme (katastritunnus 56201:001:0324) ja Perbi-Heinamaa (56201:001:0054) kinnistutel (edaspidi Detailplaneering). Detailplaneeringu eskiislahenduse koostamisel kaasati planeeringualasse kõrval asuvad maaüksused Kivikotka (56201:001:0653, sihtotstarve elamumaa), Rannakotka (56201:001:0652, sihtotstarve elamumaa) ja Kalakotka (56201:001:0653, sihtotstarve elamumaa) eesmärgiga saavutada parem krundijaotus algatatud planeeringualale ning siduda see paremini olemasolevasse piirkonda arvestades kõrval alale planeeritud lahendusega, väljakujunenud haljastuse ning olemasolevate kuivenduskraavidega. Planeeringuala ala suuruseks kujunes 2,9 ha. Lähialana on kaasatud juurdepääsutee ala, mis asub kõrval kinnistutel (Saunametsa, Kadakamarja, Kadakavälju ja Kadaka).

Detailplaneeringu eesmärk on moodustada kaheksa elamumaa, üks teemaa ja üks maatulundusmaa krunt. Igale elamumaa krundile antakse chitusõigus ühe

elamu ja kuni viie abihoone rajamiseks. Padise valla üldplaneeringuga (kehtestatud Padise Vallavolikogu 25.04.2002. otsusega nr 35) on nimetatud alale kavandatud elamuehituse reservmaa. Detailplaneering on üldplaneeringu kohane. Detailplaneeringu elluviimise eesmärgiks on kaasa tuua majanduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ega keskkonnaseid mõjusid. Kehtestamise korralduse ja kehtestatud detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Lääne-Harju valla kodulehel <https://laaneharju.ee/kehtestatud-detailplaneeringud>

» Lääne-Harju Vallavalitsuse 26.10.2021 korraldusega nr 1112 kehtestati Lääne-Harju vallas Klooga alevikus Tallinna mnt 14 (katastritunnus 43101:001:0203) kinnistu detailplaneering.

Planeeringuga kehtestatud kinnistu asub Lääne-Harju vallas Klooga alevikus Tallinna mnt ja Lennu tee vahelisel alal. Tallinna mnt 14 kinnistu piirneb läänes ja põhjas Tallinna maantee transpordimaa (katastritunnus 29501:001:0628) kinnistuga ning lõunas Lennu tee L2 transpordimaa (29501:001:0598) kinnistuga. Planeeritavast alast põhja suunal 125 m kaugusel asub Klooga raudteejaam. Detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Tallinna mnt 14 kinnistu pindala on 11 777 m², millest 6726 m² on looduslik rohuma, 4272 m² metsamaa ja 779 m² muu maa. Kinnistul on põlenud hoone vare. Keila valla üldplaneeringu kohaselt asub Tallinna mnt 14 kinnistu tiheasustusalal, mille juhtotstarve on väikeelamumaa. Kinnistu on suures ulatuses ühtlase kõrgusega langedes loode suunal. Tallinna mnt 14 kinnistule ulatuvad elektriõhuliin Krisbi ja JÕUSÕÖDA 1:ELE kitsendused ja maaparandussüsteemi Klooga eesvoolu kraavi K-4 kaitsevöönd ja veekaitsevöönd. Looduskaitse- lised piirangud puuduvad.

Detailplaneeringuga moodustatakse kaks elamumaa krunti. Mõlemale krundile on antud ehitusõigus kuni kolmele hoonetele summaarse ehitisealuse pindalaga 400 m². Hoonete lubatud kõrgused on elamul 9 m ja abihoonel 6 m. Parkimine on lahendatud omal krundil. Veevarustus lahendatakse rajatava ühise puurkaevuga ja kanalisatsioon lokaalselt. Elektrivarustuseks tuleb huvitatud isikul sõlmida liitumisleping Elektrilevi OÜ-ga. Juurdepääs moodustatavatele kruntidele on ette nähtud Tallinna maanteelt.

Detailplaneeringu on kooskõlastanud Elektrilevi OÜ 23.07.2021 kirjaga nr 2207278617, Päästamet 06.08.2021 kirjaga

nr 7.2-3.1/5908-2. Planeeringul puudub oluline mõju looduskeskkonnale. Detailplaneeringu majanduslik ja sotsiaalne mõju on positiivne.

Lohusalu küla Kalda kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanekul esitatud ettepanekute avalik arutelu toimus 26.10.2021 k. 17:00 Lääne-Harju Vallavalitsuse istungite ruumis aadressil Rae 38, Paldiski linn.

Avalikul koosolekul arutati esitatud seisukohad läbi ja nõustuti seletuskirja ja jooniste täiendamise ja otsustati loobuda krundile 2 servituutide seadmisest vajadusest Miku rohuma 4 (29501:001:0011), Miku rohuma 5 (29501:001:0012) ja Miku rohuma 8 (29501:001:0016) kinnistute igakordsete omanike kasuks kuna nende kinnistutele on võimalik juurdepääs tagada Vahimäe teelt. Krundile 2 on jäetud koridor tehnovõrkude ja vajadusel tee ringistamise võimaldamiseks. Sellise lahendusena jõuti kokkuleppele ja lahendamata ettepanekuid ülesse ei jäänud.

Valkse külas Väljaotsa ja Toakilgi kinnistute ja lähiala detailplaneeringu eskiisi avalik arutelu toimub 30.11.2021 algusega k. 16:00 Microsoft Teams keskkonnas. Osalemiseks tuleb eelnevalt teada anda e-posti aadressil ado.pallase@laaneharju.ee

Hoolime oma lemmikutest!

Keskonna- ja planeeringute osakond

» Ilmselt nõustuvad kõik lemmikloomaomanikud väitega, et nende lemmikul on positiivne mõju - nad aitavad hoida meie vaimset ja füüsilist tervist. Lisaks on lemmikloomadel suur panus vanemaealiste seltskonnas pakkumisel, aga ka erivajadustega inimeste abistamisel. Lemmikloomade arv on pigem tõusutrendis ning lisaks harjumuspärasele neljajalgsele sõbrale peetakse kodudes näiteks ka linde, närilisi või roomajaid.

Loomade heaolust üldisemalt

Lemmikloomade heaolu mõjutab eelkõige inimeste teadlikkus loomade käitumisest, nende vajadustest ning käitumuslikest eripäradest. See tähendab, et kodu peetaval lemmikloomadel peab olema õigus kontrollida oma vahetus keskkonnas toimuvaid olulisi sündmusi, õigus väljendada end liigiomaselt ning elada liigile sobivas sotsiaalses keskkonnas.

Väga olulisel kohal on ka liigile sobiva koostise ja päritoluga toit ja võimalikult varajane loomaarsti sekkumine terviseprobleemide korral. Lemmikloomal peab olema oma kodus kindel pelgupaik, et vajadusel ebasobivast sotsiaalsest olukorrast lahkuda või segamatult puhata ja toituda.

Lemmiklooma heaolu ja kaitse tagamiseks on vastavad nõuded kehtestatud ka õigusaktides.

Uue lemmiklooma võtmisel tuleb tulevasel loomaomanikul teha eeltööd. Looma otsingul tuleks kindlasti kasutada usaldusväärseid kanaleid, uurida müüja taustainfot ja tutvuda loomapidamise nõuetega. Lemmikloom vajab omaniku hoolt ja pühendumist!

FOTO FACEBOOKILEHELT KASSIKOLOONIAID KONTROLLI ALLA

Kassikolooniatest saab teavitada ka loomasõprade facebookilehel – facebook.com/kassikolooniad.

Lemmiklooma kiibistamine ja registreerimine

Koerad ja kassid peavad olema kiibistatud ning andmed kantud lemmikloomaregistrisse. Lemmikloomi kiibistatakse põhjusega, et kadunud loom kiiresti omanikuni jõuaks või vajadusel selgitada, kes on looma omanik.

Vallavalitsus korraldab igal aastal koostöös veterinaariga loomade kiibistamise kampaania, et tuua teenus loomaomanikele võimalikult kodu lähedale. Näiteks sel aastal kasutas seda võimalust kokku 66 lemmiklooma omanikku.

Hulkuma pääsenud lemmik

Jätkuvalt on meie seas vastutustundetuid loomaomanikke, kelle tavapärase praktika juurde kuulub ka oma „lemmiku“ tänavale hulkuma lubamine või siis oma „lemmikust“ loobumine kodust

väljaviskamise teel. See loomade väärkohtlemise vorm on kõige lihtsamini märgatav, kuna omanikuta ja üksi uitavad loomi võime jätkuvalt kohata tänavapildis.

Lääne-Harju vallast jõuab igal aastal loomade hoiupaika keskmiselt 180 kassi-koera. Enamus püütud loomadest on kassid, peamiselt kassikolooniatest.

Kassikolooniate tekkimise

Kassikoloonia tekkimise oluline tegur on toit. Loomad jäävad paikseks sinna, kus on ressurss ning koloonia suurust reguleerib toidu kogus - mida rohkem toitu on vabalt saadaval, seda rohkem on kasse. Tihti saabki koloonia alguse ühest kassist, keda toitma hakatakse ja kellel on läheduses sobiv pelgupaik. Ühe emase kassi paaritumisel saavad tema järglased kok-

ku nelja aastaga umbes 172 ellujäänud kassipoega.

Kassikolooniaid on meie vallas tekkinud nii kortermajade juurde, suvilapiirkondadesse kui ka hajaasustuse majapidamistes. Kassikolooniate tekkimist tuleb ennetada – mitte panna toitu, mitte „ehitada“ (korter)majade juurde kassipesasid ja muid ulaluseid.

Kindlasti tuleb teavitada hulkuvast loomast õigeaegselt - mitte siis kui loomi on juba nii palju, et toitmise käib üle jõu. Kasside paljunemist tuleb ja ka saab vältida, kui kassioomanikud hoiavad sellest, et kastreerimata või steriliseerimata kassid vabalt ringi ei liiguks.

Olulised kontaktid

Hätta sattunud loomast teavitage Põllumajandus- ja Toiduametit kontaktidel vihje@pta.agri.ee või telefonil telefonil 605 4750 (vastab automaatvastaja). Teates märkige kuupäev, kus ja mis sündmus aset leidis (täpne aadress), looma liik ja tõug, juhtumi täpne kirjeldus sh kirjeldus looma seisundist ja elamistingimustest. Lisaks teave loomaomaniku kohta (juhu, kui selle kohta on info olemas).

Hulkuvatest loomadest teavitada Lääne-Harju Vallavalitsust kontaktidel: Liina Marrak, tel 6790633 või Teele Kaljurand, tel 679 0608. Hulkuvate lemmikloomade leidmisel andke teade looma asukoht, kirjeldage tema välimust, seisundit ja käitumist.

Metsloomade hättasattumise korral tuleb info edastada riiginfo telefonile 1247. Kindlasti arvesta, et looduse loomulikkus eluringi tuleb sekkuda nii vähe kui võimalik ja hüljatuna tunduv loomapoja võib ema läheduses olla. Metsloomade (sh lindude) loodusest püüdmine ja kodu pidamine ilma vastava loata on seadusega rangelt keelatud.

Õnnitleme!

VALDA SÜNDISID

Kirke Migur	Nika Piskun	Aleks Mäesalu
Elisabeth Siim	Richard Henno Pavelson	Saara Tammsalu
Hanna Karu	Veronika Ivanova	Trevor Adamtau

EELK Harju-Madise koguduse teated

- 21.11 kl 11.00 – Igavikupühapäev, Jumalateenistus armulauaga, kaasa teenib koguduse segakoor
- 28.11 kl 11.00 – 1. advent, Jumalateenistus armulauaga, kaasa teenib naiskoor NELLI
- 05.11 kl 11.00 – 2. advent, Jumalateenistus armulauaga, kaasa teenib naiskoor ILO
- 12.12 kl 11.00 – 3. advent, Jumalateenistus armulauaga, kaasa teenib Rahvusraamatukogu naiskoor

EELK Risti koguduse teated

- 21.11 kl 13 – igavikupüha ehk surnute mälestuspüha jumalateenistus
- 28.11 kl 13 – I adventi jumalateenistus, laulab segakoor Rello
- 12.12 kl 13 – III adventi jumalateenistus, laulab Padise segakoor

EELK Paldiski Nikolai koguduse teated

- 27.11 kl 16.00 – Advendiküünla süütamine
- 28.11 kl 11.00 – Advendiaja 1. pühapäeva jumalateenistus armulauaga
- 12.12 kl 11.00 – Advendiaja 3. pühapäeva jumalateenistus armulauaga

Lüü meiega ka Facebookis: Doonorid ja sõbrad

TULE DOONORIPÄEVALE!

Võta kaasa isikut tõendav dokument.

1. detsember kell 10–13

Lääne-Harju Vallavalitsus (Rae 38, 2. korrus)

BRONEERI VERELOOVUTUSEKS AEG
www.verekeskus.ee

OLED 18-60 AASTANE
 OLED TERVE, PUHANUD JA SÖÖNUD
 KEHAKAAL ON ÜLE 60KG

TULE DOONORIKS JA TEE ELU SUURIM KINGITUS!

Enne vere loovutusele tulekut soovime kindlasti tutvuda lisa info www.verekeskus.ee.
Küsimuste tekkimisel konsulteerige julgelt verekeskuse arstiga.

www.verekeskus.ee

Tere, kes Lääne-Harju piirkonnas annaks head nõu?

Tanel Lambing
Kinnisvaramaakler, EKMK
Lääne-Harju kinnisvara asjatundja
+372 517 76 78
tanel@regiokv.ee

ERAKUULUTUSED

Alkoholipood Sandrake aadressil Keila Jaama tn 3 vabab müüjat. Lisainfo tel 5153426

Fekaalivedu kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist tel 53 468 430

Korstnapühkija ja pottsepa teenused, ohtlike puude/okste langetamine, viljapuude lõikamine, lume koristamine, heki lõikus ja pügamine. Tel +372 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee

Korstnapühkija teenus, kolde remont, ummistuste likvideerimine, puhastusluukide paigaldus. Tel 51 980 980

Kutsetunnistusega korstnapühkija. Töötan puhtalt ja väljastan ametliku akti. Tel 56890125, e-post: kuldnoop@gmail.com

Ostan kasutuseta jäänud sõiduki. Ei pea olema sõidukorras. Võib olla rikkega või remonti vajav. Sõiduauto, kaubiku või maasturi. Võtan arvelt maha. Oodatud kõik pakkumised. Kiire tehing ja vormistamine. Tel 53654085 skampus@online.ee

Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Telefon 53451955, e-mail autosober@gmail.com

Roheline Haljastus OÜ pakub lumetõrjet hoonete katustelt ja mujalt, kus Teid üleliigne lumi segab. GSM 55 888 56

Ostan seisma jäänud sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, rikega, arvelt maas, vanu ja lihtsalt kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 56188671

Pakume tööd haljastus- ning lihttööle. Asukoht Saue vald. Nõutav B-kategooria olemasolu ja hea füüsiline vorm. Lisainfo 5067491.

Sihtasutus Keila Haigla otsib oma toredasse meeskonda hooldajat. Vajadusel väljaõpe kohapeal. Info 6422208 või saada CV personal@haigla.ee

Pakun teie kodu pediküriteenust. Ravipediküür. Tel 58503977 Irina

Piirdeaedade ning soojakute rent ja müük. Tel 57712345

Sihtasutus Keila Haigla otsib oma toredasse meeskonda koristajat. Info 6422208 või saada CV personal@haigla.ee

Valmistan puidust uksi ja aknaid. Kontakt: Toomas tel 53087220

Tar Veod OÜ pakub tööd ekskavaatorijuhile. Huvi korral helistage lisainfo saamiseks +372 50 76 773

Järgmine Lääne-Harju valla leht ilmub 14. detsembril 2021.

Õmblejad saavad tööd Keilas, uues tehases PROTTON. Universaal või overlok masinal. Saada cv protton@protton.ee Üldtehtis, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Võtmed kätte lahendused maja ehituseks. Tel 53 529 476, mehitus@gmail.com

Second Hand Vasalemmas Ranna tee 8. Avatud N, R 10-18 ja L 10-15

Üldtehtis, katuse-, fassaadi- ja viimistlustööd. Võtmed kätte lahendused maja ehituseks. Tel 53 529 476 mehitus@gmail.com

Liiga vara lõppes elu, leinajaile jäi vaid valu, mälestus, mis elab südameis.

Avaldame kaastunnet kõigile sõpradele ja Alexanderile

vend
JURI ORLOVI

kaotuse puhul.

Kivi 4a elanikud

Südamlik kaastunne Evelynile isa

AARE TAMMARU
lahkumise puhul

Töökaaslastel Padise Lasteaiast

TEHNİKAKESKUS.EE
müük • hooldus • remont • rent

Toome Sinu muruniiduki, murutraktori ja trimmeri ise hooldusesse!

HOOLDUS-KAMPAANIA

Lääne-Harju vallas edasi-tagasi transport alates **10 EUR**

Kampaaniainfo: tel: 51 900 402
www.tehnikakeskus.ee

Ootame Teid Padise lillipoodi!

Erinevad kimbud ettetellimisel

mobiiililt: 560 97612

EESTI LOEB 2021

Rahva ja eluruumide e-loendus 2021

TULE RAHVALOENDUSE KÜSITLEJAKS!

Tule ja aita statistikaametil läbi viia rahva ja eluruumide loendus 2021 ning anna oma panus maailma edukaima rahvaloenduse õnnestumisse!

Otsime rahvaloenduse küsitlejaid kõigisse Eesti piirkondadesse.

- Sinu ülesanded: elanike küsitamine telefoni teel, vajadusel oma piirkonna elanike külastamine ja intervjuerimine, tulemuste sisestamine andmete kogumise keskkonda ja edastamine küsitlusjuhile.
- Tööperiood: 10.01–15.03.2022.
- Paindlik tööaeg ja võimalus tegutseda eri piirkondades üle Eesti.
- Eelneb tasustatud väljaõpe.

Kandideerida saad rahvaloenduse veebilehel www.rahvaloendus.ee „Tule tööle“ rubriigis või saates oma CV aadressile kandideeri@stat.ee hiljemalt **26. novembriks 2021**. Palun täpsustada, mis piirkonnas ja mis koormusega soovid töötada.

Lisainfo tel: 625 8486

L.UKS

Otsime oma meeskonda juurde

CNC-PINGI OPERAATORIT, kelle peamiseks tööülesandeks on melamiinplaadist/spoonplaadist mööblidetailide valmistamine CNC tööpingil, automaatsel plaadisaal ja servapealistusmasinal.

TOOTMISTÖÖLIST – PINGIOPERAATORIT, kelle peamiseks tööülesanneteks on alumiiniumprofiilidest, peeglist ja melamiin puitlaastplaadist liuguste valmistamine ning valmistoodangu puhastamine ja pakkimine.

Pakume Sulle:

- Põhikohaga tööd ja head töötasu
- Väljaõpet kohapeal
- Kaasaegseid töö- ja olmetingimusi
- Vahetustega tööd 6.00-14.30 ja 14.30-23.00

Töötasu:

CNC-PINGI OPERAATOR	9 – 12 eurot tunnis
TOOTMISTÖÖLINE-PINGIOPERAATOR	8 – 11 eurot tunnis

Lisainfo ja avaldused:

- Sinu tulevane töökoht Structo Industry OÜ asub Lääne-Harju vallas, Kulna külas (5km Keilast, Niitvälja tee ääres)
- Kandideerimiseks palume esitada CV läbi CV Keskuse või e-posti aadressile aivar@l-uks.ee
- Lisainfo telefonilt 51 66 165